

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 21 май 2021 г.
(OR. en)

Междуинституционално досие:
2018/0199(COD)

5488/21
ADD 1

FSTR 7
REGIO 7
FC 1
CADREFIN 32
RELEX 35
CODEC 75

ПРОЕКТ ЗА ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ НА СЪВЕТА

Относно: Позиция на Съвета на първо четене с оглед на приемането на РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА относно специалните разпоредби за цел „Европейско териториално сътрудничество“ (Interreg), подпомагана от Европейския фонд за регионално развитие и инструменти за външно финансиране
— Проект за изложение на мотивите на Съвета

I. ВЪВЕДЕНИЕ

1. На 29 май 2018 г. Комисията представи предложение за регламент относно специалните разпоредби за цел „Европейско териториално сътрудничество“ (Interreg), подпомагана от Европейския фонд за регионално развитие и инструменти за външно финансиране¹ (Регламент за Interreg), което е част от законодателния пакет за политиката на сближаване за периода 2021—2027 г. В съответствие с членове 174, 176 и 177 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) основната цел на политиката на Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) е укрепването на икономическото, социалното и териториалното сближаване на Съюза чрез преодоляването на различията между отделните региони в ЕС, измежду които специално внимание трябва да се отделя на определени категории региони, което включва конкретно упоменаване на трансграничните региони. Регламентът за Interreg предвижда специфични разпоредби за трансграничното сътрудничество между една или повече държави членки и техните региони, както и между една или повече държави членки и трети държави и техните региони.
2. Европейският икономически и социален комитет и Комитетът на регионите приеха становищата си съответно на 19 септември 2018 г.² и 5 декември 2018 г.³
3. Европейският парламент прие позицията си по Регламента за Interreg на първо четене на пленарното си заседание от 26 март 2019 г.
4. Работна група „Структурни мерки“ разглежда предложения регламент за Interreg на редица заседания по време на българското, австрийското, румънското, финландското, хърватското и германското председателство.
5. На 29 май 2019 г. Комитетът на постоянните представители одобри първоначалния частичен мандат за преговори. На 5 октомври 2020 г. частичният мандат за преговори беше актуализиран от Комитета на постоянните представители в контекста на заклученията на Европейския съвет относно многогодишната финансова рамка за периода 2021—2027 г. и пакета за възстановяване, приети на извънредното заседание на Европейския съвет от 17, 18, 19, 20 и 21 юли 2020 г.

¹ Док. ST 9536/18 + ADD 1.

² ОВ С 440, 6.12.2018 г., стр. 116.

³ ОВ С 86, 7.3.2019 г., стр. 137.

6. Въз основа на тези мандати финландското, хърватското и германското председателство проведоха междуинституционални преговори, които приключиха на 2 декември 2020 г.
7. На 18 декември 2020 г. Комисията по регионално развитие (REGI) на Европейския парламент одобри резултата от междуинституционалните преговори. На 20 януари 2021 г. председателят на REGI изпрати до председателството на Съвета писмо, в което посочи, че ще препоръча на пленарното заседание позицията на Съвета, след проверка от юрист-лингвистите, да бъде приета от Парламента на второ четене.
8. Предвид посоченото по-горе споразумение и след редакцията от юрист-лингвистите, Съветът прие позицията си на първо четене на [xxxx 2021 г.] в съответствие с обикновената законодателна процедура, предвидена в член 294 от ДФЕС.

II. ЦЕЛ (ЧЛЕН 1)

9. В съответствие с член 176 от ДФЕС ЕФРР е предназначен да подпомага преодоляването на основните различия между регионите в Съюза. Съгласно посочения член и член 174, втора и трета алинея от ДФЕС ЕФРР трябва да допринася за намаляването на неравенството между нивата на развитие на различните региони и изостаналостта на най-необлагодетелстваните региони, измежду които специално внимание трябва да се отделя на определени категории региони, което включва конкретно упоменаване на трансграничните региони.
10. Регламентът за Interreg предвижда необходимите специфични разпоредби във връзка с цел „Европейско териториално сътрудничество“ (Interreg) за трансграничното сътрудничество между една или повече държави членки и техните региони с оглед на ефективното програмиране, в т.ч. разпоредби за техническа помощ, мониторинг, оценка, комуникация, допустимост, управление и контрол, както и за финансово управление.

11. По отношение на подпомагането на програмите по Interreg от инструментите на Съюза за външно финансиране (Инструмента за предприсъединителна помощ (ИПП III), Инструмента за съседство, сътрудничество за развитие и международно сътрудничество (ИССРМС), Регламентът за Interreg определя допълнителни специфични цели, както и правила за интегрирането на тези фондове в програмите по Interreg. В Регламента за Interreg се предвижда и възможността отвъдморските страни и територии (ОСТ) да участват в програмите по Interreg.
12. Що се отнася до подпомагането на програмите по Interreg от фондовете по Interreg (ЕФРР и инструментите на ЕС за външно финансиране), Регламентът за Interreg определя специфичните цели на Interreg, критериите за допустимост за държавите членки, третите държави, партньорските държави и ОСТ и техните региони, финансовите ресурси и критериите за тяхното разпределяне.

III. АНАЛИЗ НА ПОЗИЦИЯТА НА СЪВЕТА НА ПЪРВО ЧЕТЕНЕ

а) Направления на Interreg (член 3)

13. Съгласно позицията на Съвета на първо четене програмите в областта на трансграничното, транснационалното и междурегионалното сътрудничество ще продължат да се изпълняват в рамките на Interreg. Всяка от тези програми има самостоятелно основание за съществуването си и успешните програмни области ще бъдат запазени.
14. Въз основа на опита с трансграничното и транснационалното сътрудничество в най-отдалечените региони през програмния период 2014—2020 г., когато комбинацията от двете направления в една програма за дадена област на сътрудничество не доведе до достатъчно опростяване за програмните органи и бенефициерите, беше създадено специфично направление за най-отдалечените региони, за да им се даде възможност да си сътрудничат със съседните им държави и територии по най-ефективен и опростен начин.

15. В рамките на Interreg ЕФРР и (когато е приложимо) инструментите на Съюза за външно финансиране ще подпомагат следните направления:

- **Направление А:** трансграничното сътрудничество между съседни региони за насърчаване на интегрирано и хармонично регионално развитие между съседни гранични региони по сухопътната и морската граница;
- **Направление Б:** транснационалното сътрудничество на по-големи транснационални територии или около морски басейни, с участието на национални, регионални и местни партньори по програмите в държавите членки, трети държави и партньорски държави и ОСТ, с оглед на постигането на по-висока степен на териториална интеграция;
- **Направление В:** междурегионално сътрудничество за по-ефективна политика на сближаване чрез насърчаване на:
 - а) програмата „Interreg Европа“,
 - б) програмата URBACT,
 - в) програмата INTERACT, както и
 - г) програмата ESPON,
- **Направление Г:** сътрудничеството между най-отдалечените региони и между тях и съседните им трети държави или партньорски държави или ОСТ, или организации за регионална интеграция и сътрудничество, или няколко от тях, за улесняване на тяхната регионална интеграция и хармонично развитие в рамките на тяхната група съседни държави.

б) Специфични цели на Interreg и тематична концентрация (членове 14 и 15)

16. ЕФРР допринася по линия на Interreg за специфичните цели във връзка с целите на политиката на сближаване. При все това списъкът на специфичните цели по различните цели на политиката е адаптиран към специфичните потребности на Interreg, за да се даде възможност за интервенции по линия на ЕСФ чрез съвместни действия в рамките на програмите по Interreg. Освен това са добавени две специфични цели на Interreg – „по-добро управление на сътрудничеството“ и „по-безопасна и по-сигурна Европа“. Позицията на Съвета на първо четене постига добър баланс между петте цели на политиката на сближаване и двете специфични цели на Interreg.
17. В този контекст програмите по Interreg могат да подпомагат специфичната цел на Interreg „по-добро управление на сътрудничеството“ чрез едно или повече от следните действия:
- а) повишаване на институционалния капацитет на публичните органи, по-специално на тези, на които е възложено да управляват дадена територия, както и на заинтересованите страни (всички направления);
 - б) утвърждаване на ефикасна публична администрация чрез насърчаване на правно и административно сътрудничество и сътрудничество между гражданите, участниците от гражданското общество и институциите, по-специално с оглед на преодоляване на правни и други пречки в граничните региони (направления А, В, Г и направление Б, където е целесъобразно);
 - в) изграждане на взаимно доверие, по-специално чрез насърчаване на действия за установяване на контакти между общностите (направления А, Г и направление Б, където е целесъобразно);
 - г) повишаване на институционалния капацитет на публичните органи и заинтересованите страни за изпълнение на макрорегионалните стратегии и стратегиите за морските басейни, както и други териториални стратегии (всички направления);
 - д) укрепване на устойчивата демокрация и подкрепа за участниците от гражданското общество и на тяхната роля в процеса на реформи и демократичен преход (всички направления, в които участват трети държави, партньорски държави или ОСТ); и
 - е) други действия в подкрепа на по-доброто управление на сътрудничеството (всички направления).

18. От друга страна, програмите по Interreg могат да подпомагат също специфичната цел на Interreg „по-безопасна и по-сигурна Европа“ чрез действия в областта на управлението на преминаването на границите и управлението на мобилността и миграцията, включително защита и икономическа и социална интеграция на граждани на трети държави (напр. мигранти и лица, които се ползват от международна закрила).
19. До 20% от наличните средства за всяка програма по направления А, Б и Г на Interreg могат да се разпределят за специфичната цел на Interreg „по-добро управление на сътрудничеството“ и до 5% могат да се разпределят за специфичната цел на Interreg „по-безопасна и по-сигурна Европа“.
20. По отношение на тематичната концентрация съгласно постигнатото с Парламента споразумение за всяка програма по направления А, Б и Г на Interreg най-малко 60% от наличните средства се разпределят за цел 2 на политиката (по-зелена, нисковъглеродна и устойчива Европа с икономика в преход към нулеви нетни въглеродни емисии) и най-много две други цели на политиката, докато за програмите по направление А на Interreg по вътрешните сухопътни граници ще се разпределят най-малко 60% от средствата за цели 2 и 4 на политиката (по-социална и приобщаваща Европа чрез реализиране на Европейския стълб на социалните права) и най-много две други цели на политиката.

в) Фондове за малки проекти (член 25)

21. Малките проекти обединяват хората на местно равнище и са важни за развитието на граничните зони. Това, което отличава този тип проекти, е, че те са малки по мащаб и съответно се нуждаят от ограничена като размер финансова подкрепа. Позицията на Съвета на първо четене гарантира успешното изпълнение на малките проекти чрез опростяване на приложимите за тях процедури и чрез интегриране на ясни правила по отношение на тяхното управление.
22. Крайните получатели в рамките на фонд за малки проекти ще получават подкрепа чрез бенефициера и ще осъществяват малките проекти в рамките на този фонд за малки проекти („малък проект“). Бенефициерът може да бъде трансгранично юридическо лице или ЕГТС или орган, който притежава правосубектност. В рамките на всяка програма по Interreg ще бъде възможно да се създават фондове за малки проекти, като общият принос към фондовете за малки проекти не надвишава 20% от общия размер на отпуснатите средства за тази програма по Interreg.

г) Участие на трети държави, партньорски държави, ОСТ или организации за регионална интеграция или сътрудничество в програми по Interreg при споделено управление (членове 53—60)

23. Позицията на Съвета на първо четене е стъпка напред към опростяване на сътрудничеството отвъд границите на Съюза. С цел да се прилага като цяло общ набор от правила при споделено управление „обичайните“ правила за Interreg ще се прилагат както в участващите държави членки, така и в участващи трети държави или партньорски държави, ОСТ или организации за регионална интеграция или сътрудничество. Необходими са обаче някои адаптации, за да се вземат предвид участниците, които не са обвързани с правото на ЕС. Във връзка с това във въпросната глава се определят специфични правила относно програмните органи, методите на управление, допустимостта, големите инфраструктурни проекти, възлагането, финансовото управление и сключването на споразумения за финансиране.

24. Началото на срока за допустимост на разходите е свързано с подписването на споразумението за финансиране от съответната трета държава, партньорска държава или ОСТ. Програмните органи по Interreg могат да имат свой аналог в трети държави, партньорски държави или ОСТ. Възлагането за бенефициерите ще се извършва съгласно правилата за външното възлагане, предвидени във Финансовия регламент. Ще бъде определен процент, различен от процента на национално съфинансиране, когато подпомагането е от инструмент на ЕС за външно финансиране или в случай на прехвърляне на допълнителен финансов принос от трета държава, партньорска държава или ОСТ.

д) Специални разпоредби за непрякото управление (член 62)

25. В постигнатото с Парламента споразумение се предвижда възможността програмите по Interreg за сътрудничество в най-отдалечените региони (направление Г) да се изпълняват при непряко управление. Определени са специфични правила относно цялостното или частично изпълнение на тези програми при непряко управление.

IV. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

25. Позицията на Съвета на първо четене отразява компромиса, постигнат в преговорите между Съвета и Европейския парламент със съдействието на Комисията.
26. Съветът смята, че позицията му на първо четене представлява балансиран пакет за всички програми по Interreg, включени в обхвата на разглеждания регламент за програмния период 2021—2027 г.
